

Notat

Gildeskål kirkested

Alternative adkomster og plassering av hovedbygg

16.03.2022

Henning
Larsen —

Innhold

Introduksjon	3
Innledning	3
Reguleringsplan	4
Alternativ 1	6
Om alternativ 1	7
Perspektiver	8
Vurdering	12
Alternativ 2	13
Om alternativ 2	14
Perspektiver	15
Vurdering	19
Alternativ 3	20
Om alternativ 3	21
Perspektiver	22
Vurdering	26
Alternativ 4	27
Om alternativ 4	28
Perspektiver	29
Vurdering	33
Alternativ 0	34
Om alternativ 0	25

Gildeskål kirkested

Innledning

Gildeskål kommune ønsker å ta vare på, og utvikle Gildeskål kirkested på en måte som ivaretar stedets kulturminner/ kulturmiljø og natur- og kulturlandskap. Kommunen ser at stedet har et stort potensiale for at flere skal kunne få oppleve hovedattraksjonen på kirkestedet; middelalderkirka og kulturmiljøet rundt denne.

Kulturminner har verdi for nålevende og kommende generasjoner – det er derfor viktig å forvalte dem på en måte som også vekker interesse og nysgjerrighet. For å oppnå dette forutsettes det at kulturminner og kulturmiljø skjottes og formidles på en god og forsvarlig måte. Ved å legge til rette for mer aktivitet i tilknytning til Gildeskål kirkested, vil man kunne trekke flere folk til stedet, noe som vurderes som positivt både med tanke på formidling av kulturhistorie og verdiskaping i form av arbeidsplasser. En slik utvikling anses å være i tråd med kulturminnelovens formål som bl.a. er å ivareta ressurser som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet. Gildeskål kommune er videre opptatt av at kirkestedet som attraksjon ikke skal forringes. Det vil ta bort grunnlaget for aktivitet, verdiskaping, identitet, trivsel og opplevelser.

I tillegg til de overnevnte funksjoner er det viktig å belyse at kirkestedet i dag fungerer som areana for en levende og aktiv menighet, med gudstjenester, dåp, konfirmasjon og begravelser. I tillegg benyttes kirkebygget til konserter og andre arrangement. Det er derfor essensielt å få på plass en god og fremtidsrettet løsning for adkomst og parkering – så nært opp mot kirkebygget som mulig uten at dette går på bekostning av stedets verdi. Det skal være mulig for alle å ta del i kirkens aktiviteter, uavhengig av alder og evt. funksjonsnedsettelse.



Gildeskål kirkested (foto: Nordlandsmuseet.no)

Gildeskål kirkested

Reguleringsplan

En revidert reguleringsplan for kirkestedet er nå under utarbeiding. Planen søker å tilrettelegge for de funksjoner som er helt nødvendige for at kirkestedet skal ivaretas uten at stedets verdier forringes. I tillegg skal planen sikre at området kan videreutvikles til å bli til et levende kultursentrum for lokalbefolkningen og tilreisende som søker landskaps- og kulturopplevelser. En viktig forutsetning for planarbeidet er å fastsette lokalisering for et nytt kulturbygg som bl.a. skal romme museum, informasjon om stedet og overnatting ved besøk på stedet, ved kulturarrangementer og kurs/seminarer.

Følgende overordnede elementer SKAL løses i reguleringsplanen:

- Lokalisering av kulturbygg/allbygg.
- Ny adkomstveg til området ved kirkene og prestegården - Fylkeskommunen har kommet med pålegg om stegning av dagens avkjørsel mot fylkesvegen, da denne fremstår som lite trafiksikker. Ny adkomstveg etableres fra sør iht. vedtak i Gildeskål kommunestyre.
- Buss må kunne bruke adkomstvegen – trafiksikker snuplass for buss ved kirkebyggene vil derfor også være en klar planforutsetning.
- Parkeringsplass nært nykirka med HC-plasser.
- Avlastningsparkering til bruk ved større arrangementer i sommerhalvåret – kan ligge i lengre gangavstand til kulturmiljøet ved kirkene.
- Området skal tilrettelegges med universell utforming, dvs. likeverdighet vedr. tilkomst og bruk av utearealene for alle brukergrupper (Krav i PBL og Tek. 17).

I alternativ-studien er det sett på to ulike alternativer for kjøreveg, og to ulike alternativer for plassering av nybygg. Dette utgjør i kombinasjon 4 alternativer. Et "null-alternativ" er også vurdert til slutt.

På følgende sider er hvert alternativ presentert med tilhørende illustrasjonsplan, og et utvalg av perspektiv-bilder fra ulike viktige siktlinjer/ståsteder.

Til slutt er hvert alternativ oppsummert i en fordel/ulempematrise.

Alternativ 1

Adkomstveg nærmest sjøen, kulturbygg nær nykirka

Alternativ 1

Adkomst

I alternativ 1 ligger adkomstveg i slak bye mot sørvest. Ny adkomstplassering har god sikt fra begge retninger og vil være en trafikksikker løsning. Vegen er 3 meter bred med 1 meter skulder for å minimere inngrepet i landskapet. Det etableres møteplasser langs vegen.

Eksisterende adkomst ved låven stenges, men eksisterende driftavkjørsel 20 meter lengre nord utvides som privat avkjørsel for presteboligen og Nordlandsmuseet.

Veg

Vegen er ca. 430 meter lang og er plassert slik at den følger terrengkoter og gjør minst mulig inngrep på naturlandskap.

Parkering

Parkering for besøkende er løst to steder. På avlastningsparkering ved fylkesvegen er det plass til 40 biler. Fra denne parkeringsplassen kan besøkende følge stien gjennom kulturlandskapet og bort til kirkestedet. Kjøreveg kan også benyttes som gangveg bort til kirkestedet.

Rett ved ny kirken er det foreslått en parkeringsplass med plass til 41 biler og 4 HC-parkeringer. Parkeringen ligger på kote +14.5 og vil være plassert ned i terrenget slik at det ikke er synlig fra kirkestedet. Det er også foreslått å ha en tett vegetasjon rundt selve parkeringsplassen men også ha innslag av grønt inne på plassen i rabattene.

Kulturbygg

I alternativ 1 ligger nytt hotell og museumsanlegg i nærhet til kirkestedet. Dette skaper en kompakt løsning hvor det vil være kort avstand til ulike målpunkter i området. Utforming av bygg er ennå ikke bestemt men det foreslås å velge et uttrykk som ikke tar oppmerksomheten vekk fra kirkestedet.



Perspektiv alternativ 1



Oversiktsbilde
Sett fra sørvest

Perspektiv alternativ 1



Oversiktsbilde
Sett fra nordvest

Perspektiv alternativ 1



Siktlinje fra utenfor prestegården fra retning nordøst
Verken ny parkeringsplass eller nybygg synes fra prestegården.



Siktlinje fra middelalderkirken, ned gravfeltet og til sjøen
Sett fra nordøst. Vegen langs sjøen synes ikke. Større kjøretøy synes kun langs en kort strekning.



Siktlinje fra trappa på hovedkirken
Sett fra nordøst. Konturer fra ny bygg er synlig, men dette vil være minimalt på grunn av vegetasjon.

Perspektiv alternativ 1



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Perspektiv viser hva de som ankommer med sjøvegen vil se. Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes men vil være godt kamouflert i terrenget for å ikke ta oppmerksomhet vekk fra kirkestedet.



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes, men er kamouflert.

Vurdering alternativ 1

Fordeler

Veg

- Adkomstveg er langt unna kulturmiljøet og lite synlig fra gamlekirka.
- Vegen har gode kurver og stigningsforhold mot parkering.
- Ekstra opplevelse med turveg i kløft.

Parkering

- God og samlet parkering ved kirka.
- Parkering er lite synlig fra kirkestedsområdet da den ligger på «baksiden» og er lagt lavere i terrenget.
- Parkeringen erstatter dagens parkering inne i kulturmiljøet, og muliggjør en parkmessig opprusting av dette. Parkeringsplassen kan skjermes ytterligere med vegetasjon og vil ikke være synlig fra gammelkirka.

Bygg

- Et kompakt anlegg ansees som viktig. Bygget plasseres lavt i terrenget; lite visuelt forstyrrende fra kirkestedet Arkitektonisk uttrykk må tilpasses stedet.
- Kort avstand mellom funksjoner, god utsikt og kontakt mot havet – en kompakt helhet av nytt og gammelt. Et kompakt anlegg minimerer inngrepene i landskapet.
- Nærhet gir bedre mulighet for samhandlingen mellom kirkerommet (konserter m.m.) og kulturbygget. Et kompakt anlegg vil bli mer tilgjengelig året rundt. Sambruk av parkering og driftsmessige fordeler (ansatte kan inneha flere funksjoner).

Ulemper

Veg

- Adkomstveg er lengre – dyrere å bygge og drifte.
- Ekstra kostnader med turveg gjennom kløft (snarveg).
- Vegen vil bli mer synlig fra havet og vil berøre kirkestien (del av stedets historie).
- Inngrep i 100-metersbeltet langs sjø(?).
- Forringer friluftsområdet langs sjø (?) jfr. kirkestien.

Parkering

-

Bygg

- Fysisk og visuell nærhet til nykirka/kulturmiljøet. Dette kan avbøtes gjennom å ta hensyn til plassering, utforming, høyde etc.

Alternativ 2

Adkomstveg ved gravfelt, kulturbygg nær nykirka

Alternativ 2

Adkomst

I alternativ 2 ligger ny adkomst sør for kirkestedet. Adkomsten har god sikt fra begge retninger og vil være en trafikksikker løsning. Vegen er 3 meter bred med 1 meter skulder for å minimere inngrepet i landskapet. Det etableres møteplasser langs vegen.

Eksisterende adkomst ved låven stenges, men eksisterende driftavkjørsel 20 meter lengre nord utvides som privat avkjørsel for presteboligen og Nordlandsmuseet.

Veg

Vegen er ca. 300 meter lang og er plassert slik at den følger terrengkoter og gjør minst mulig inngrep på naturlandskap.

Parkering

Parkering for besøkende er løst to steder. På avlastningsparkering ved fylkesvegen er det plass til 40 biler. Fra denne parkeringsplassen kan besøkende følge stien gjennom kulturlandskapet og bort til kirkestedet. Kjøreveg kan også benyttes som gangveg bort til kirkestedet.

Rett ved ny kirken er det foreslått en parkeringsplass med plass til 41 biler og 4 HC-parkeringer. Parkeringen ligger på kote +14.5 og vil være plassert ned i terrenget slik at det ikke er synlig fra kirkestedet. Det er også foreslått å ha en tett vegetasjon rundt selve parkeringsplassen men også ha innslag av grønt inne på plassen i rabattene.

Nytt bygg

I alternativ 3 ligger nytt hotell og museumsanlegg i nærhet til kirkestedet. Dette skaper en kompakt løsning hvor det vil være kort avstand til ulike målpunkter i området. Utforming av bygg er ennå ikke bestemt men det foreslås å velge et uttrykk som ikke tar oppmerksomheten vekk fra kirkestedet.



Perspektiv alternativ 2



Oversiktsbilde
Sett fra sørvest

Perspektiv alternativ 2

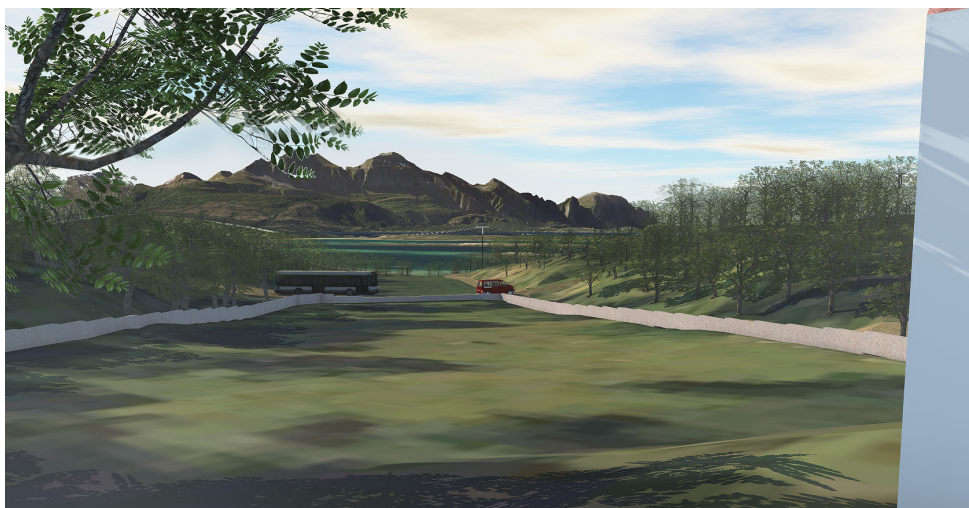


Oversiktsbilde
Sett fra nordvest

Perspektiv alternativ 2



Siktlinje fra utenfor prestegården fra retning nordøst
Verken ny parkeringsplass eller nybygg synes fra prestegården.



Siktlinje fra middelalderkirken, ned gravfeltet og til sjøen
Sett fra nordøst. Vegen langs sjøen synes ikke. Større kjøretøy synes kun langs en kort strekning.



Siktlinje fra trappa på hovedkirken
Sett fra nordøst. Konturer fra ny bygg er synlig, men dette vil være minimalt på grunn av vegetasjon.

Perspektiv alternativ 2



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Perspektiv viser hva de som ankommer med sjøvegen vil se. Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes men vil være godt kamouflert i terrenget for å ikke ta oppmerksomhet vekk fra kirkestedet.



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes, men er kamouflert.

Vurdering alternativ 2

Fordeler

Veg

- Kortere vegstrekning.
- Ikke nødvendig å etablere egen sti.
- Rimeligere i bygging og drift enn alternativ 1.
- Mindre synlig fra havet.
- Veien ligger nede i terrenget og vil være lite synlig fra gammelkirka bortsett fra der den krysser Tiendbodeækra ved kirkegårds-muren.

Parkering

- God og samlet parkering ved kirka.
- Parkering er lite synlig fra kirkestedsområdet da den ligger på «baksiden» og er lagt lavere i terrenget.
- Parkeringen erstatter dagens parkering inne i kulturmiljøet, og muliggjør en parkmessig opprusting av dette. Parkeringsplassen kan skjermes ytterligere med vegetasjon og vil ikke være synlig fra gammelkirka.

Bygg

- Et kompakt anlegg ansees som viktig. Bygget plasseres lavt i terreng; lite visuelt forstyrrende fra kirkestedet Arkitektonisk uttrykk må tilpasses stedet.
- Kort avstand mellom funksjoner, god utsikt og kontakt mot havet – en kompakt helhet av nytt og gammelt. Et kompakt anlegg minimerer inngrepene i landskapet.
- Nærhet gir bedre mulighet for samhandlingen mellom kirkerommet (konserter m.m.) og kulturbygget. Et kompakt anlegg vil bli mer tilgjengelig året rundt. Sambruk av parkering og driftsmessige fordeler (ansatte kan inneha flere funksjoner).

Ulemper

Veg

- Veggen ligger nærmere kulturmiljøet, spesielt kirkegården og gammelkirka.
- Et større terrenginngrep er nødvendig i stigningen mot p-plassen.

Parkering

-

Bygg

- Fysisk og visuell nærhet til nykirka/kulturmiljøet. Dette kan avbøtes gjennom å ta hensyn til plassering, utforming, høyde etc.

Alternativ 3

Adkomstveg nærmest sjøen, kulturbygg ved adkomst

Alternativ 3

Adkomst

I alternativ 3 ligger adkomstveg i slak bye mot sørvest. Ny adkomstplassering har god sikt fra begge retninger og vil være en trafikksikker løsning. Vegen er 3 meter bred med 1 meter skulder for å minimere inngrepet i landskapet. Det etableres møteplasser langs vegen.

Eksisterende adkomst ved låven stenges, men eksisterende driftavkjørsel 20 meter lengre nord utvides som privat avkjørsel for presteboligen og Nordlandsmuseet.

Veg

Vegen er ca. 430 meter lang og er plassert slik at den følger terrengkoter og gjør minst mulig inngrep på naturlandskap.

Parkering

Parkering for besøkende er løst to steder. På avlastningsparkering ved fylkesvegen er det plass til 40 biler. Fra denne parkeringsplassen kan besøkende følge stien gjennom kulturlandskapet og bort til kirkestedet. Kjøreveg kan også benyttes som gangveg bort til kirkestedet.

Rett ved hovedkirken er det foreslått en parkeringsplass med plass til 41 biler og 4 HC-parkeringer. Parkeringen ligger på kote +14.5 og vil være plassert ned i terrenget slik at det ikke er synlig fra kirkestedet. Det er også foreslått å ha en tett vegetasjon rundt selve parkeringsplassen men også ha innslag av grønt inne på plassen i rabattene.

Nytt bygg

I alternativ 3 ligger nytt hotell og museumsanlegg sør for kirkestedet. Det er også egen parkering for gjester av nybygget her. Utforming av bygg er ennå ikke bestemt men det foreslås å velge et uttrykk som ikke tar oppmerksomheten vekk fra kirkestedet.



Perspektiv alternativ 3



Oversiktsbilde
Sett fra sørvest

Perspektiv alternativ 3



Oversiktsbilde
Sett fra nordvest

Perspektiv alternativ 3



Siktlinje fra utenfor prestegården fra retning nordøst
Verken ny parkeringsplass eller nybygg synes fra prestegården.



Siktlinje fra middelalderkirken, ned gravfeltet og til sjøen
Sett fra nordøst. Vegen langs sjøen synes ikke. Større kjøretøy er synlig kun en kort strekning.



Siktlinje fra trappa på hovedkirken
Sett fra nordøst.

Perspektiv alternativ 3



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Perspektiv viser hva de som ankommer med sjøvegen vil se. Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes men vil være godt kamuflert i terrenget for å ikke ta oppmerksomhet vekk fra kirkestedet.



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes, men er kamuflert.

Vurdering alternativ 3

Fordeler

Veg

- Adkomstveg er langt unna kulturmiljøet og lite synlig fra gamlekirka.
- Vegen har gode kurver og stigningsforhold mot parkering.
- Ekstra opplevelse med turveg i kløft.

Parkering

- God og samlet parkering ved kirka.
- Parkering er lite synlig fra kirkestedsområdet da den ligger på «baksiden» og er lagt lavere i terrenget.
- Parkeringen erstatter dagens parkering inne i kulturmiljøet, og muliggjør en parkmessig opprusting av dette. Parkeringsplassen kan skjermes ytterligere med vegetasjon og vil ikke være synlig fra gammelkirka.
- I tillegg må det anlegges en p-plass ved kulturbygget i sør.

Bygg

- Større frihet når det gjelder utforming, plassering, størrelse etc.

Ulemper

Veg

- Adkomstveg er lengre – dyrere å bygge og drifte.
- Ekstra kostnader med turveg gjennom kløft (snarveg).
- Vegen vil bli mer synlig fra havet og vil berøre kirkestien (del av stedets historie).
- Inngrep i 100-metersbeltet langs sjø(?).
- Forringer friluftsområdet langs sjø (?) jfr. kirkestien.

Parkering

- Det blir et større arealinngrep med en ekstra p-plass.
- (p-plassen ved nykirka må beholdes uansett alternativ).
- Økte kostnadene med bygging og drift.
- Får ikke utnyttet sambruksfordeler.

Bygg

- Sprer bebyggelsen. Vanskeligere å få gode synergieffekter/drift.
- Mer intertrafikk av besøkende, ansatte og kjøretøy/varer.
- Mindre attraktivt i reiselivssammenheng.
- Dårligere utsyn/utsikt.
- Dårligere sjøkontakt.
- Større avstand til områdets attraksjoner og opplevelser jf. Kirkestedprosjektet.
- Krevende å skjermes bygget visuelt fra kirkestedet (gammelkirka).

Alternativ 4

Adkomst ved gravfelt, hovedbygg ved adkomst

Alternativ 4

Adkomst

I alternativ 4 ligger ny adkomst sør for kirkestedet. Adkomsten har god sikt fra begge retninger og vil være en trafiksikker løsning. Vegen er 3 meter bred for å minimere inngrepet i landskapet, og det etableres møteplasser langs vegen.

Eksisterende adkomst ved låven stenges, men eksisterende driftavkjørsel 20 meter lengre nord utvides som privat avkjørsel for presteboligen og Nordlandsmuseet.

Veg

Vegen er 3 meter bred med 1 meter skulder, og plassert slik at den følger terrengkoter og gjør minst mulig inngrep på naturlandskap.

Parkering

Parkering for besøkende er løst to steder. På avlastningsparkering ved fylkesvegen er det plass til 40 biler. Fra denne parkeringsplassen kan besøkende følge stien gjennom kulturlandskapet og bort til kirkestedet. Kjøreveg kan også benyttes som gangveg bort til kirkestedet.

Rett ved ny kirken er det foreslått en parkeringsplass med plass til 41 biler og 4 HC-parkeringer. Parkeringen ligger på kote +14.5 og vil være plassert ned i terrenget slik at det ikke er synlig fra kirkestedet. Det er også foreslått å ha en tett vegetasjon rundt selve parkeringsplassen men også ha innslag av grønt inne på plassen i rabattene.

Nytt bygg

I alternativ 4 ligger nytt hotell og museumsanlegg i nærhet til kirkestedet. Dette skaper en kompakt løsning hvor det vil være kort avstand til ulike målpunkter i området. Utforming av bygg er ennå ikke bestemt men det foreslås å velge et uttrykk som ikke tar oppmerksomheten vekk fra kirkestedet.



Perspektiv alternativ 4



Oversiktsbilde
Sett fra sørvest

Perspektiv alternativ 4

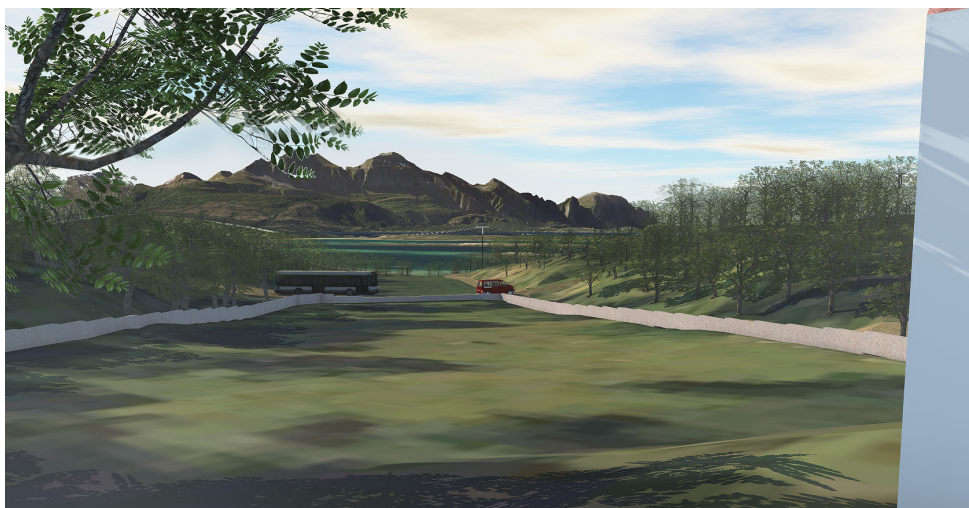


Oversiktsbilde
Sett fra nordvest

Perspektiv alternativ 4



Siktlinje fra utenfor prestegården fra retning nordøst
Verken ny parkeringsplass eller nybygg synes fra prestegården.



Siktlinje fra middelalderkirken, ned gravfeltet og til sjøen
Sett fra nordøst. Vegen langs sjøen synes ikke. Større kjøretøy synes kun langs en kort strekning.



Siktlinje fra trappa på hovedkirken
Sett fra nordøst. Konturer fra ny bygg er synlig, men dette vil være minimalt på grunn av vegetasjon.

Perspektiv alternativ 4



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Perspektiv viser hva de som ankommer med sjøvegen vil se. Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes men vil være godt kamuflert i terrenget for å ikke ta oppmerksomhet vekk fra kirkestedet.



Kirkestedets ansikt fra sjøen

Ny veg synes ikke. Nytt bygg synes, men er kamuflert.

Vurdering alternativ 4

Fordeler

Veg

- Adkomstveg er langt unna kulturmiljøet og lite synlig fra gamlekirka.
- Vegen har gode kurver og stigningsforhold mot parkering.
- Ekstra opplevelse med turveg i kløft.

Parkering

- God og samlet parkering ved kirka.
- Parkering er lite synlig fra kirkestedsområdet da den ligger på «baksiden» og er lagt lavere i terrenget.
- Parkeringen erstatter dagens parkering inne i kulturmiljøet, og muliggjør en parkmessig opprusting av dette. Parkeringsplassen kan skjermes ytterligere med vegetasjon og vil ikke være synlig fra gammelkirka.

Bygg

- Et kompakt anlegg ansees som viktig. Bygget plasseres lavt i terrenget; lite visuelt forstyrrende fra kirkestedet Arkitektonisk uttrykk må tilpasses stedet.
- Kort avstand mellom funksjoner, god utsikt og kontakt mot havet – en kompakt helhet av nytt og gammelt. Et kompakt anlegg minimerer inngrepene i landskapet.
- Nærhet gir bedre mulighet for samhandlingen mellom kirkerommet (konserter m.m.) og kulturbygget. Et kompakt anlegg vil bli mer tilgjengelig året rundt. Sambruk av parkering og driftsmessige fordeler (ansatte kan inneha flere funksjoner).

Ulemper

Veg

- Adkomstveg er lengre – dyrere å bygge og drifte.
- Ekstra kostnader med turveg gjennom kløft (snarveg).
- Vegen vil bli mer synlig fra havet og vil berøre kirkestien (del av stedets historie).
- Inngrep i 100-metersbeltet langs sjø(?).
- Forringer friluftsområdet langs sjø (?) jfr. kirkestien.

Parkering

-

Bygg

- Fysisk og visuell nærhet til nykirka/kulturmiljøet. Dette kan avbøtes gjennom å ta hensyn til plassering, utforming, høyde etc.

Alternativ 0

Dersom “ingenting” gjøres

Alternativ 0

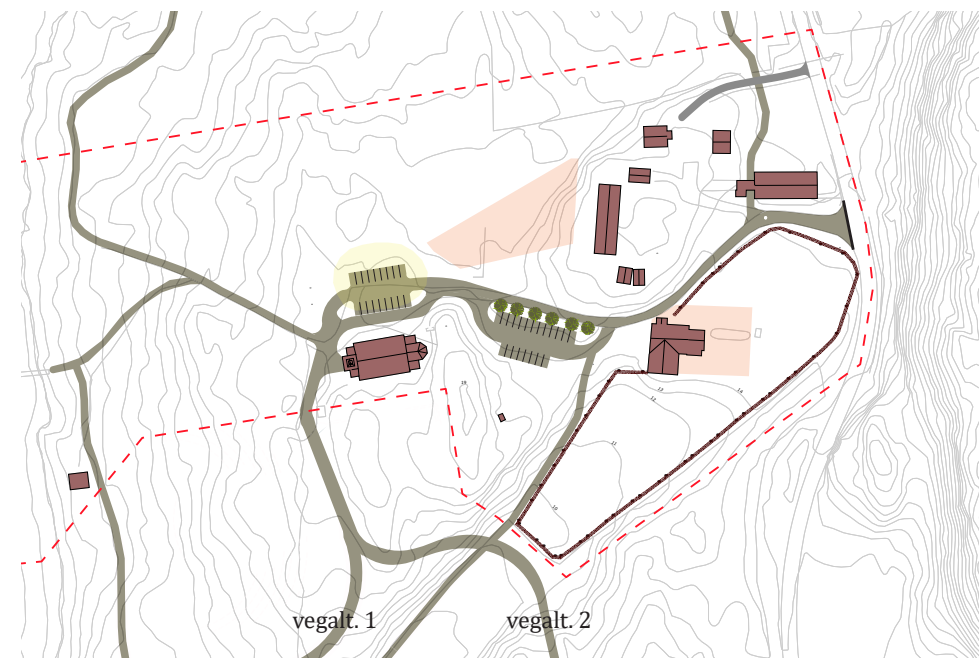
Alternativ 0 illustrerer en situasjon der ny adkomst etableres (iht. pålegg fra Fylkeskommunen) uten at det tilrettelegges for parkering på sørsiden av nykirka.

I dette tilfellet vil uteområder i kulturmiljøet/kirkestedet fortsatt bli brukt til parkering slik som det gjøres i dag. Løsninger viser også en utvidelse av denne parkeringen for å få økt kapasitet og snuplass for buss.

Alternativ 0 kan kombineres med begge vegalternativene.

Alternativ 0 kan også kombineres med begge alternativene for kulturbygg, men alternativet ved nykirka krever at det også anlegges noe parkering i tilknytning til dette.

I likhet med alternativ 1-4 er det også etablert avlastningsparkering ved fylkesvegen i alternativ 0.



Notat Gildeskål kirkested

16.03.2022

**Henning
Larsen** —